

การเตรียมพร้อม สุพีธีฮัจญ์

Preparation For Holy Haj (The pilgrimage)

วาสนา มะเจเนเน บธ.ม. (Watsana Machenae, M.B.A.)¹

ครั้งหนึ่งในชีวิตของข้าพเจ้าและครอบครัวได้ไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ถึงแม้ว่าจะเป็นการเดินทางที่มีค่าใช้จ่ายสูงมาก ประมาณ 500,000 บาท และใช้ระยะเวลายาวนานถึงเกือบหกสิบวัน แต่เป็นการเดินทางที่ประทับใจไม่รู้ลืม ยังอยู่ในความทรงจำตลอดเวลา

ไปฮัจญ์ทำไม

อัลลอฮ์ได้บัญญัติให้มนุษย์ทั้งหลายทำฮัจญ์ด้วยการไปเยี่ยมบัยตุลลอฮ์และปฏิบัติอิบาดะฮ์เฉพาะ ณ นครเมกกะ สำหรับผู้ที่มีความสามารถไปถึง (สุเราะฮ์ อาล อิมรอน : 97) บรรดานักอรรถาธิบายอัลกุรอาน กล่าวว่า "นี่คือ โองการที่บัญญัติให้ฮัจญ์เป็นวาญิบเหนือผู้ที่มีความสามารถทุกคน" (ดู มะฟาตีหุล ซ็อยบ ของ อีร์-รอซี 8/ 133, ตัฟซีร์ อัลกุรอานิลอะซิมของ อิบน์ กะซีร์ 1/4 13) และรายงานจากอิมรฺ อุมร์ กล่าวว่า ฉันได้ยินท่านศาสดามุฮัมมัด (ซ.ล.) กล่าวว่า แท้จริงแล้วอิสลามถูกสร้างบนหลักห้าประการ คือ 1) การปฏิญาณตนว่าแท้จริงแล้ว ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์และแท้จริงแล้วมุฮัมมัดนั้นเป็นศาสนทูตของอัลลอฮ์ 2) การดำรงละหมาด 3) การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน 4) การจ่ายซากาต 5) ประกอบพิธีฮัจญ์ ณ บัยตุลลอฮ์ นี่คือหลักห้าประการที่เป็นเสมือนเสาหลักของศาสนาอิสลาม หลักปฏิบัติข้อ 1-3 ทุกคนที่นับถือศาสนาอิสลามต้องปฏิบัติ ไม่ว่าจะคนรวยที่มีฐานะหรือยากจน ถ้าไม่ปฏิบัติจะต้องถูกลงโทษรับบาปทุกวัน แต่หลักปฏิบัติในข้อที่ 4 และ ข้อที่ 5 ไม่บังคับบุคคลที่ไม่มีความสามารถแต่จะบังคับใช้เฉพาะบุคคลที่มีฐานะมีเงินทองเหลือใช้คือมีความพร้อมทุกสิ่งทุกอย่างและมีเงินเหลือเก็บเกินตามกฎหมายอิสลามกำหนด ถึงแม้การทำฮัจญ์จะมีความสำคัญปานใดก็ตาม แต่ไม่ควรต้องกู้หนี้ยืมสิน เพราะอิสลามไม่สนับสนุนให้ทำฮัจญ์ด้วยการกู้ยืม และบุคคลที่มีหนี้สินไม่ถึงว่าวาญิบต้องทำฮัจญ์ ไม่ว่าจะหนี้สินที่ต้องชำระทันทีหรือหนี้สินที่สามารถยืดเวลาชำระถึงแม้ว่าจะได้รับอนุญาตจากเจ้าหนี้ในการยืดเวลาชำระหนี้ก็ตาม "ยิ่งกว่านั้นไม่อนุญาตการกู้ยืมเพื่อทำฮัจญ์ แม้ว่าจะมีดอกเบี้ยหรือไม่มีดอกเบี้ยก็ตาม

การประกอบพิธีฮัจญ์ตามปฏิทินอิสลามคือในเดือนซุลฮิจญะฮ์ของทุกปี แต่ในปี พ.ศ. 2555 จะตรงกับเดือนตุลาคมของปีปฏิทินไทย ในการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์โดยส่วนใหญ่จะเดินทางไปล่วงหน้า ประมาณ 45-60 วันรวมพิธีฮัจญ์ เริ่มตั้งแต่เดือน เซาวาล ซุลเกาะฮ์ดะฮ์และซุลฮิจญะฮ์ ในปี 2555 ตรงกับเดือนกันยายน-พฤศจิกายน ซึ่งในปีต่อไปจะตรงกับเดือนไหนนั้นต้องดูปฏิทินไทยประกอบ

ความหมายของฮัจญ์

ฮัจญ์มับูร คือ ฮัจญ์ที่ดีและฮัจญ์ที่อัลลอฮ์ทรงตอบรับ ต้องเข้าเงื่อนไขหลักสองประการ คือ มีความบริสุทธิ์ใจ (อิกลาส) เพื่ออัลลอฮ์เพียงพระองค์เดียว และปฏิบัติตามสุนนะห์ของท่านศาสดามุฮัมมัด (ซ.ล.) อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ เช่น การพูดจาที่สุภาพ การโปรยสลาม การให้ทานน้ำและอาหาร และไม่ปะปนด้วยสิ่งที่ไม่ดีและบาป โดยเฉพาะสิ่งที่เป็น บิดอะฮ์ (ไม่ปฏิบัติตามสุนนะห์ของท่านศาสดามุฮัมมัด (ซ.ล.) ฮัจญ์มับูรเป็นฮัจญ์ที่ผู้ไปประกอบพิธีฮัจญ์ทุกคนปรารถนา

ความหมายของฮัจญ์ คือ อิบาดะฮ์ที่ถูกกำหนดเป็นฟัรฎูเหนือมุสลิมและมุสลิมะฮ์ที่มีความสามารถทุกคน ซึ่งเป็นหลักการอิสลามข้อที่ห้า และ ฮัจญ์ หมายถึง การมุ่งสู่มัจญ์ลุลลอฮ์อัลฮารอม ด้วยการปฏิบัติอิบาดะฮ์เฉพาะ ในเวลาหรือช่วงเวลาที่ถูกกำหนดไว้ ตามบทบัญญัติฮัจญ์ ในการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์เพื่อไปแสวงบุญ เช่น การละหมาดในมัสยิดนบะวี

¹ ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

มัสยิดอัลฮารอม และการกระทำแต่ความดีครบตามหลักการที่กำหนดและการไปเยี่ยมสถานที่สำคัญๆ ทางประวัติศาสตร์ของศาสนาอิสลามเพื่อระลึกถึงท่านศาสดามุฮัมมัด (ช.ล.) เช่น กุโบร์และมัสยิดรอบๆ มัสยิดนบะวีย์ มัสยิดกุบาบ์ มัสยิดกิบลัตยัน และสมรภูมิมืดฮุด เป็นต้น

การเตรียมตัวสู่พิธีฮัจญ์

บุคคลที่จะไปประกอบพิธีฮัจญ์จะต้องเตรียมตัวและเตรียมความพร้อม อย่างไร

จากประสบการณ์ในการประกอบพิธีฮัจญ์ จะต้องเตรียมความพร้อม ดังนี้

1. ต้องตั้งจิตอธิษฐานหรือมีความมุ่งมั่น ตั้งใจว่าจะไปประกอบพิธีฮัจญ์ ในช่วงอายุที่ปี หลังจากนั้นต้องถามตนเองว่า ขณะนี้ไม่มีเงินเหลือพร้อมที่จะเก็บแล้วหรือยัง

2. การวางแผนในการเก็บเงินออมซึ่งจะต้องคำนวณค่าใช้จ่าย รายรับและรายจ่าย เงินเหลือหลังจากหักค่าใช้จ่ายในครอบครัวแล้วมีกี่บาท ซึ่งตั้งใจจะไปประกอบพิธีฮัจญ์ช่วงอายุประมาณ 45 ปี เริ่มเก็บเงินตั้งแต่ อายุ 35 ปี เดือนละประมาณ 5,000 บาท ปีหนึ่ง 60,000 บาท ระยะเวลา 10 ปี สามารถเก็บเงินได้ 500,000 บาท ค่าใช้จ่ายดังกล่าวสามารถไปประกอบพิธีฮัจญ์ จำนวน 2 คน คือสามีและภรรยา แต่บางครั้งเก็บเงินได้ครบแล้วไม่ได้ไปก็มี เพราะฉะนั้นจงตั้งใจต่อไป อินชาอัลลอฮ (แล้วแต่ความประสงค์ของอัลลอฮ)

3. ศึกษาบทบัญญัติและท่องจำดุอาร์ต่างๆ ที่สำคัญๆ ในการประกอบพิธีฮัจญ์เพื่อให้สอดคล้องกับสุนนะห์ของท่านศาสดามุฮัมมัด (ช.ล.) และเพื่อให้การประกอบพิธีฮัจญ์ให้สมบูรณ์ที่สุดหรือได้ฮัจญ์มั้บรูร ส่วนบทบัญญัติและดุอาร์ที่ใช้ประกอบพิธีฮัจญ์ทุกคนจะต้องศึกษาวิธีการและบทความดุอาร์ต่างๆ ที่ใช้ประกอบพิธีฮัจญ์ เช่น รุกนฮัจญ์และอุมเราะห์ รุกนของฮัจญ์ มี 5 ประการ คือ 1) การอิหฺรอม 2) การรุกูฟที่ทุ่งอะเราะเษะ 3) การตอวาฟอิฟาเฆาะฮฺรอบบัยตุลลอฮ 4) การสะเอะ 5) การโกนผมหรือตัดผม

สำหรับสำนวนตัลบีเยฮฺ อับดุลลอฮฺ บิน อุมร์ ได้เล่าว่า แท้จริงสำนวนตัลบีเยฮฺของท่านรอซูล (ช.ล.) คือ ลับบัยกัลบ์ ลอฮุมมะลบบัยก ลับบัยกาลาฮารีกาลาลาบัยก เอ็นนัลฮัมดา วัลนะมาตา ลากาวัลมูก ลาฮารีกาลัด ความว่า “ฉันได้ขานรับคำเชิญชวนของพระองค์แล้วโอ้อัลลอฮ ฉันได้ขานรับคำเชิญชวนของพระองค์แล้ว ฉันได้ขานรับคำเชิญชวนของพระองค์แล้ว โดยไม่มีการตั้งภาคใด ๆ สำหรับพระองค์ ฉันได้ขานรับคำเชิญชวนของพระองค์แล้ว แท้จริงมวลการสรรเสริญ ความโปรดปราน (નો้มัต) และการปกครองล้วนเป็นของพระองค์โดยไม่มีที่ตั้งภาคใด ๆ ต่อพระองค์ (อัลบุคอรี 2/ 147 มุสลิม 2/84 1)

ภาพที่ 1 ผู้ไปประกอบพิธีฮัจญ์กำลังตอวาฟ ณ บัยตุลลอฮ

เวลากว่าตัลปิยะของพิธีฮัจย์จะเริ่มขึ้นหลังจากเนียตอิหฺรอหมฮัจย์(การตั้งจิตอธิษฐาน)และจะสิ้นสุดเมื่อเริ่มเตะทัลลูลแรก(โกนผมหรือตัดผม) นั่นคือ เริ่มช่วงก่อนหิ น ญุมเราะฮ อัลอะเกาะบะฮในวันนะฮัร (วันที่ 10 ชุลหิจญะฮ) ส่วนการกล่าวตัลปิยะของพิธีอุมเราะฮจะเริ่มขึ้นหลังจากเนียตอิหฺรอหมอุมเราะฮและจะสิ้นสุดเมื่อเริ่มฏอวาฟุดุม

ภาพที่ 2 ชุดอิหฺรอหม

ชุดอิหฺรอหม สำหรับผู้ชายให้สวมอาภรณ์ที่ไม่มีการเย็บบรรจบกันดังภาพที่ 2 โดยให้ใช้ผ้าสองผืน ผืนหนึ่งสำหรับใช้ห่อส่วนล่างและอีกผืนหนึ่งใช้สไบส่วนบน ส่วนสีของผ้า สีขาว ถือว่าเป็นสีที่ประเสริฐที่สุดสำหรับผ้าอิหฺรอหม สำหรับผู้หญิงอนุญาตให้ห่ออาภรณ์ปกติที่ปกปิดเอวรัดอย่างมิดชิดและไม่มีเงื่อนไขในเนื้อของสีของผ้าเป็นการเฉพาะเจาะจง

สิ่งที่วาญิบในการสะอคือ เริ่มต้นจากเนินเคาะฟาและสิ้นสุดที่เนินมัรวะฮ ต้องปฏิบัติครบเจ็ดเที่ยว คือ การสะอจากเคาะฟาถึงมัรวะฮคิดเป็นหนึ่งเที่ยวและจากมัรวะฮถึงเคาะฟาคิดเป็นหนึ่งเที่ยว นับให้ได้ครบเจ็ดเที่ยว การทำสะอต้องทำหลังจากตอวาฟ ไม่ว่าจะเป็นตอวาฟุดุมหรือตอวาฟอิฟาฎะฮ

สิ่งที่วาญิบ (บังคับ) ต้องปฏิบัติในการทำฮัจย์ คือ ครองอิหฺรอหมจากมือถ มะบัต (พักค้างคืน)ที่มุซตะลิพะฮ และพักค้างคืนที่มินา ช่วงหิ น ญุมเราะฮ อัลอะเกาะบะฮ ในวันนะฮัร โดยเรียงลำดับทั้งสามบ่อ บ่อที่ 1 คือ อัล-ญุมเราะฮ อัล-อูลา บ่อที่ 2 อัล-ญุมเราะฮ อัล-มุสฎอ และบ่อที่ 3 อัล-ญุมเราะฮ อัลอะเกาะบะฮ แต่ละญุมเราะฮช่วงด้วยหินเจ็ดก้อน ขนาดของลูกหิน คือเท่ากับหัวนิ้วก้อย วิธีการขว้างหินที่ดีที่สุด คือขว้างด้วยนิ้วโป้งและนิ้วชี้ โดยขว้างหินครั้งละหนึ่งก้อน ขว้างหินทั้งหมด 7 ก้อน ในแต่ละบ่อ และกล่าวตักบิรและขออูอาร์ในขณะที่ขว้างหิน และสุดท้ายคือการตอวาฟอะดาอ (ตอวาฟอ้อลา) ผู้ใดที่ละทิ้งสิ่งวาญิบ (บังคับ) เหล่านี้ เขาจำเป็นจะต้องจ่ายตัม (เชือดแกะหรือเชือดแพะ) หรือถือศีลอด

ภาพที่ 3 เดินทางเพื่อไปช่วงก่อนหิ น (มือลอนต้อร) 3 บ่อ

4. เตรียมตัวดูแลสุขภาพร่างกายของตนเองให้มีความแข็งแรง ปราศจากโรคภัย ก่อนไปประกอบพิธีฮัจญ์ ประมาณ 5-8 เดือน บุคคลที่จะไปประกอบพิธีฮัจญ์ทุกคนควรเดินออกกำลังกายทุกวัน หลังละหมาดซุบฮีย์(ละหมาดเวลาช่วงเช้า 05.00 น.) ประมาณ 2-5 กม. เพื่อปรับสภาพร่างกายให้มีความสมบูรณ์และแข็งแรง การไปประกอบพิธีฮัจญ์มิใช่ไปเที่ยวสนุกสนานเหมือนเราไปทัศนศึกษาดูงาน แต่ไปครั้งนี้คือการปฏิบัติศาสนกิจ คือ การละหมาด 5 เวลาที่มีสยด ที่เราต้องเดินทางจากโรงแรมที่พัก ไปมัสยิดมาติเนาะห์ มัสยิดอัลฮารอม ประมาณ วันละ 10 กม. (รวมเที่ยวไปและกลับ) และต้องเดินทางเพื่อตอวาฟ 7 รอบ ณ บัยตุลลอฮ์ ประมาณ 2 กม. และสะแอ 7 เที่ยว ประมาณ 4 กม. ต่อการทำอุมเราะห์ 1 ครั้ง และต้องเดินทางที่มีนาเพื่อไป ข้างก้อนหิน ประมาณ 5 กม. สิ่งนี้แหละที่ทำให้ทุกคนต้องดูแลสุขภาพตนเองให้แข็งแรงอยู่ตลอดเวลาประมาณ 45-60 วัน ในขณะที่อยู่ ณ ประเทศซาอุดีอาระเบีย สำหรับบางคนป่วยเป็นไข้ ก็อาจจะทำศาสนกิจได้ไม่เต็มที่ ก็แล้วบุญวาสนาของแต่ละคน วัลลอฮอะอะลัม (แล้วแต่ความประสงค์ของอัลลอฮ์) เพราะฉะนั้นการดูแลสุขภาพสำคัญที่สุดสำหรับบุคคลที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคความดันโลหิตสูงหรือต่ำ โรคเบาหวาน โรคหัวใจ โรคไต ฯลฯ ขอให้ไปพบแพทย์ในเมืองไทยก่อนไปทุกเดือนตามที่แพทย์นัด และต้องดูแลสุขภาพเป็นพิเศษกว่าบุคคลอื่น

5. เตรียมตัวเข้ารับการอบรมที่แต่ละจังหวัดได้จัดให้ เช่น ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) หรือ คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด หรือ แซะ (เซ็ค) ของแต่ละบุคคลได้จัดอบรมทุกสัปดาห์ให้กับลูกทีมของตนเอง เพื่อรับฟังประสบการณ์จากวิทยากรที่มีชื่อเสียงของจังหวัด เช่น ประธานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด อีหม่าม ที่ผ่านการประกอบพิธีฮัจญ์มาแล้วมาบรรยายให้ผู้ที่จะประกอบพิธีฮัจญ์ได้ฟัง เช่น ด้านการดูแลสุขภาพ การปรับตัว ด้านการดำรงชีวิตช่วงที่อยู่มาติเนาะห์และเมืองเมกกะ การวางตัว การอยู่ในสังคมที่มีความหลากหลายทางประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมในการประกอบพิธีฮัจญ์ให้สมบูรณ์ที่สุด

6. เตรียมยาสามัญประจำบ้าน เช่น ยาแก้ปวดศีรษะ ปวดท้อง ยาแก้ปวดเมื่อย แก้ไข้ แก้หวัด ยาต้ม ยาหมอม ยาหอม ยาถ่าย ยาแก้ปวดเมื่อย ฤงน้ำร้อน และยาอม ฯลฯ นำไปให้หมดอย่างละนิด เพราะอยู่ที่เมืองเมกกะ เราไม่สามารถทราบล่วงหน้าว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับตนเอง เพราะบททดสอบของแต่ละคนที่อัลลอฮ์ (ซบ.) นั้นไม่เหมือนกัน วัลลอฮอะอะลัม (แล้วแต่ความประสงค์ของอัลลอฮ์) ดังนั้นต้องเตรียมให้พร้อม

7. เตรียมอาหารและของใช้ให้พอดีพอเหมาะ เช่น อาหารแห้ง อาหารสำเร็จรูป พริกป่น ลูกอม ขนมอบแห้ง ลูกหยี กวน ซึ่งเก็บได้หลายวัน และน้ำปลาขวดเล็ก เพื่อเพิ่มรสชาติ เป็นต้น ส่วนของใช้ส่วนตัว อย่างละ 2 ชุด ก็พอ เช่น ผ้าละหมาด ผ้าถุง ชุดนอน กางเกง เสื้อยูเอะ (เสื้อชุดยาวสีดำที่ชาวอาหรับใส่) ชุดชั้นใน ผ้าแพรไว้ม หมู่ ยาสีฟัน ยาสระผม แป้ง สำหรับใช้ 45-60 วัน ผ้าขนหนูขนาดกลาง และขนาดเล็ก รองเท้าที่คิดว่าคู่ที่ใส่แล้วสบายเท้าที่สุด 2 คู่ เพราะการทำกิจกรรมทุกอย่างจะต้องใช้เดินเท้า “ยานะสบายที่สุด” อีกอย่างหนึ่งที่สำคัญ คือ ผ้าละหมาด สายาเดาะ (ผ้ารองละหมาด) ผ้าขนหนูผืนเล็ก แปรงสีฟัน ยาสีฟัน หมู่ แป้งฝุ่น แยกกระเป๋าใบเล็กติดตัวต่างหาก เพื่อความสะดวกในการทำภารกิจส่วนตัวหรือละหมาด 5 เวลาที่ไหนก็ได้ (ควรเป็นกระเป๋า สะพายหลัง) สะดวกที่สุด อ้อที่ลืมไม่ได้ก็อย่าง คือ แมสค์ (ผ้าปิดปาก-จมูก)

8. เมื่อเตรียมทุกสิ่งทุกอย่างแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ เตรียมตัวเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ คือ จัดกระเป๋าที่แซะ (เซ็ค) ให้มาจำนวน 3 ใบ ใบที่ 1 ใส่ของกินของใช้ที่เตรียมไว้ใส่ในกระเป๋าให้เรียบร้อย ใบที่ 2 ใส่สัมภาระที่ใช้ติดตัวเรา ใบที่ 3 ใส่หนังสือเดินทาง (passport) บัตรประจำตัวประชาชน บัตรเครดิต เฉพาะของที่มีค่าเท่านั้น อีกอย่างหนึ่งที่ต้องเตรียมตัวเตรียมใจสำหรับบางคนที่ไม่เคยนั่งเป็นเวลานาน เพราะต้องนั่งเครื่องบินหลายชั่วโมง ควรเตรียมยาต้ม ยาหมอม ยาแก้เมา ลูกอม หมากฝรั่ง เป็นต้น

9. ประสานแซะ (เซ็ค) เรื่องการเดินทางให้เรียบร้อย นัดพบกันอย่างไร เพราะเซ็คที่พาลูกทีมไปประกอบพิธีฮัจญ์ในแต่ละปีมีจำนวนมาก บางคนจ่ายเงินหมดแล้ว 150,000 ถึง 200,000 บาท แต่ไม่ได้ไปเนื่องจากถูกหลอก ซึ่งตามที่ข่าวได้ปรากฏในโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์

ก่อนวันเดินทางไปประกอบพิธีฮัจย์ ประมาณ 1-30 วัน ทุกครอบครัวจะมีการทำบุญเลี้ยงญาติพี่น้อง เพื่อนๆ และมีการละหมาดฮายาตเพื่อขออวยพรให้ผู้ที่ จะเดินทางขอให้เดินทางโดยสวัสดิภาพปลอดภัยและทำกิจกรรมอื่นๆ เพื่อให้ได้ฮัจย์ที่สมบูรณ์กลับมา สำหรับผู้ที่ จะเดินทางไปประกอบพิธีฮัจย์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย อาจจะนอนไม่หลับ เพราะครั้งหนึ่งในชีวิตจะได้ไปทำฮัจย์และได้ไปเยี่ยมสถานที่สำคัญๆ ทางประวัติศาสตร์ของศาสนาอิสลาม เช่น กุโบร์ท่านศาสดามูฮัมหมัด (ซ.ล) ข้าพเจ้าและคณะเดินทางโดยสายการบินอินเดีย ต่อเครื่องบินไปเจดดาห์ และนั่งรถบัสไปถึงเมืองมาดีนะห์และเมืองเมกกะตามลำดับ ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 สนามบินอินเดีย (อินทรา คันธี) สนามบินเจดดาห์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย

สถานที่ประวัติศาสตร์ที่ผู้ไปประกอบพิธีฮัจย์ไปเยี่ยมชม

1. **สมรภูมิมูฮัมหมัด** เป็นประวัติศาสตร์ทางด้านสงคราม ในครั้งนั้นท่านศาสดา (ซ.ล.) ต้องสูญเสียพี่น้องหนึ่งซีและทัพมุสลิมต้องสูญเสียนักรบชะหีด(ผู้เสียชีวิตจากการทำสงครามปกป้องศาสนา) ถึง 70 คน รวมทั้งท่านอัมชะหฺ เป็นทัพหน้าที่เป็นกำลังใจสำคัญของกองทัพฝ่ายมุสลิมซึ่งเป็นลุงของท่านศาสดามูฮัมหมัด (ซ.ล.) นับเป็นการสูญเสียชีวิตครั้งยิ่งใหญ่ในการทำสงครามประวัติศาสตร์ในการต่อสู้เพื่อรักษาศาสนาอิสลามให้คงอยู่ตลอดจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 5 ภูเขาฮุศุดและกุโบร์ผู้เสียชีวิตจากสงครามศาสนา 70 คน

2. **มัสยิดกิบบละดัยน์** เป็นมัสยิดสองกิบลัต ก็คือ ในระยะเริ่มแรกนั้นท่านศาสดามูฮัมหมัด (ซ.ล.) และบรรดามุสลิมที่ละหมาดมัสยิดแห่งนี้ได้หันหน้าไปทางบัยตุลมักดิสที่ประเทศปาเลสไตน์ ดังภาพที่ 6 ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญของชาวยิว ซึ่งชาวยิวจะมองว่าอิสลามไม่มีกิบลัตเป็นของตนเอง มีอยู่วันหนึ่งท่านศาสดาได้มาละหมาดยังมัสยิดแห่งนี้โดยหันหน้าทางบัยตุลมักดิส เช่นเดิมที่เคยปฏิบัติมา ในขณะที่ท่านละหมาดอยู่นั้นได้มีโองการลงมาจากองค์อัลลอฮฺ (ซ.บ.) ให้เปลี่ยนทิศกิบลัตจาก

บัยตุลมักดิสไปยังบัยตุลลอฮ์ที่เมกกะแทน ท่านศาสดามูฮัมหมัดจึงได้หันหน้าไปสู่บัยตุลลอฮ์ทันทีเพื่อละหมาดในสองระลอก
อັตที่เหลื่ออยู่ และบรรดามุสลิมที่เป็นมะมูม(ผู้ตาม) ในขณะนั้นก็ได้อหันหน้าไปยังบัยตุลลอฮ์ตามท่านศาสดามูฮัมหมัด (ช.ล.)
ปัจจุบันนี้มีสลิดกิบลัตย่นแห่งนี้การละหมาดก็จะหันหน้าไปทางบัยตุลลอฮ์ทีเดียว ก็เหมือนกันทั่วโลกที่ผู้จะละหมาดจะต้อง
หันหน้าไปทางบัยตุลลอฮ์ ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศใดก็ตาม

ภาพที่ 6 มัสยิดกิบลัตย่น

3. พิพิธภัณฑของเมืองเมกกะ เป็นพิพิธภัณฑที่นำอัลกุรอานฉบับแรกและสิ่งของสำคัญๆ ในสมัยท่านศาสดามูฮัมหมัด
(ช.ล.) สิ่งของที่จัดแสดงข้างในทุกอย่างทุกอย่างเป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก การจัดวางสิ่งของต่างๆ เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงามมาก
ใช้แสงไฟประกอบในการจัดแสดงพิพิธภัณฑเก่าแก่ของประเทศซาอุดีอาระเบีย เช่น บ่อน้ำซั่ม ซั่ม บัยตุลลอฮ์ ชีวิตความเป็น
อยู่ของชาวอาหรับสมัยดั้งเดิม คัมภีร์อัลกุรอานสมัยโบราณ วิธีการตักน้ำในบ่อ ฯลฯ แต่สามารถบอกได้ว่าประทับใจมากที่สุดที่
เห็นของโบราณตั้งแต่สมัยท่านศาสดามูฮัมหมัด (ช.ล.) ซึ่งเก็บไว้ให้ชนรุ่นหลังและคนมุสลิมทั่วโลกได้ชื่นชม

สถานที่ที่อาดัมและซีตีสาวา พบกัน

ภูเขาซึ่งเป็นสถานที่ที่อาดัมและซีตีสาวาพบกันครั้งแรก ถ้าวายากดูต้องปีนเขาขึ้นไปข้างบน ข้าพเจ้าไม่ได้ขึ้นไป เพียง
แต่ยืนชื่นชมเฉพาะบริเวณด้านล่าง แต่ก็สามารถมองเห็นยอดเขา ส่วนบริเวณพื้นที่ด้านล่าง มีอยู่ 2-5 ตัว ที่ตกแต่งและประดับ
ด้วยดอกไม้เพื่อให้นักท่องเที่ยวทุกคนที่ไปเยี่ยมได้ถ่ายรูปเป็นที่ระลึก ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 บริเวณด้านล่างภูเขาที่อาดัมและซีตีสาวาพบกัน บริเวณด้านล่างภูเขา

ภาพที่ 8 กุโบร์ผู้ที่เสียชีวิตในขณะที่ไม่ประกอบพิธีฮัจย์ในสมัยก่อน อยู่ข้างมัสยิดนะบะวี

ภาพที่ 9 บริเวณด้านในมัสยิดนะบะวี

5. **มัสยิดนะบะวี** ซึ่งเป็นมัสยิดที่ท่านศาสดามุฮัมมัด (ช.ล.) เป็นผู้สร้างและปัจจุบันได้มีการปรับปรุงใหม่ให้สวยงามมาก มีรั้วกันเรียบร้อย บริเวณด้านนอกมัสยิดช่วงฝนตกหรือมีแดดออกจะมีร่มกางออกโดยใช้สวิตซ์ไฟฟ้าในการกดร่ม ร่มก็จะค่อยๆ กางออกมาดูแล้วสวยงามมาก ส่วนประตูทางเข้าจะมีทั้งหมด 32 ประตู ดังภาพที่ 9 จะเข้าในมัสยิดได้ทุกประตู แต่จะแบ่งประตูสำหรับเข้า-ออกของผู้หญิงและผู้ชายชัดเจน ควรดูให้ดี ส่วนด้านในมัสยิดบนหลังคาพองเงยหน้าดูก็จะมีประติมากรรมทางด้านศิลปะโบราณสวยงามมากเช่นเดียวกัน หลังคาข้างบนช่วงเช้าหลังละหมาดซุบฮี (ละหมาดช่วงเช้า เวลา 05.00 น.) หลังคาจะเปิดเพื่อรับแสงเข้ามาในมัสยิด พอแดดเริ่มออกก็จะปิดอัตโนมัติ ดูแล้วใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมากๆ ส่วนห้องน้ำจะอยู่ห้องใต้ดินซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดเพราะทุกคนจะต้องใช้บริการ

6. **ราวภูเขา** ซึ่งจะตั้งอยู่ในบริเวณมัสยิดทางทิศเหนือของมัสยิดนะบะวี ข้าพเจ้าและคณะได้ไปเยี่ยมกุโบร์ท่านศาสดามุฮัมมัด (ช.ล.) ท่านอาลี ท่านอุมาร์ ซึ่งฝังใกล้กัน การที่จะเข้าไปบริเวณราวภูเขานั้นลำบากมาก เพราะแต่ละคนมุ่งที่จะไป ณ สถานที่แห่งเดียวกัน คนเป็นพัน มีการแย่งกัน มีวิ่ง เดิน และชนกันโดยไม่สนใจผู้อื่น เห็นแล้วเศร้าสลดใจนี้หรือมุสลิมะห์ที่จะไปแสวงบุญ ณ เมืองเมกกะ ข้าพเจ้าและคณะประมาณ 6 คน ข้าพเจ้าได้พูดและสอนพี่ๆ ว่าเราไม่ต้องตามพวกเขา ขอให้เดินปกติ ไม่ต้องไปผลักคนอื่น ซึ่งสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดี ขอให้อ่านดูอาร์และเดินแบบสบายๆ ใครจะแข่งก็เชิญตามสบาย ในที่สุดพวกเรา 6 คน ก็ประสบความสำเร็จ คือได้ละหมาดสุนัตสองรอกะอ์ดโดยสมบูรณ์โดยไม่ให้ผู้อื่นเดือดร้อน ข้าพเจ้าและคณะได้ไปที่ราวภูเขา จำนวน 4 ครั้งตลอดที่อยู่เมืองมาดินะห์ ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับกลุ่มของเรา

ภาพที่ 10 โดมสีเขียว คือ บริเวณกุโบรทำนาศาตามุฮัมมัด (ซล.) ทำนอาลี และทำนอุมาร์ (ราวเกาะ)

7. **มัสยิดอัลฮารอม** เป็นมัสยิดที่ใหญ่ มีจำนวน 4 ชั้น รวมทั้งใต้ดิน จะเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมซึ่งล้อมรอบกะเบาะ ทั้งสี่ทิศ สามารถเข้าละหมาดได้ทั้งสี่ทิศ ซึ่งทุกคนสามารถเลือกเข้าประตูมัสยิด ทางประตูไหนก็ได้และสามารถเลือกพื้นที่ละหมาดได้ตามใจชอบ ถ้าไปละหมาดเช้าจะไม่มียืนที่ว่างสำหรับละหมาดในมัสยิดจำเป็นต้องละหมาดที่ลานกว้างบริเวณรอบนอกของมัสยิด ทุกคนลองคิดว่าคนทั่วโลกที่มาแสวงบุญเพื่อประกอบพิธีฮัจญ์ในแต่ละปีมีเท่าไร ส่วนสถานที่ที่อยู่จำกัด แต่ขณะนี้รัฐบาลซาอุดีอาระเบียได้ปรับปรุง เพิ่มเติมอาคารสถานที่ละหมาดให้กว้างขึ้น เพื่อรองรับสมาชิกทั่วโลกที่มาแสวงบุญในแต่ละปี

ภาพที่ 11 หอนาฬิกาที่ใหญ่ที่สุดในโลก ณ เมืองเมกกะ

กิจกรรมช่วงเวลาพิธีฮัจญ์

กิจกรรมที่ปฏิบัติในแต่ละวันจะเหมือนคนอื่นๆ ที่ตั้งใจไปแสวงบุญ ณ เมืองเมกกะ คือละหมาด 5 เวลาที่มัสยิดทุกวัน และที่นอกเหนือจากนั้นคือ การทำอุมเราะห์ เริ่มทำอุมเราะห์หลังจากสวมชุดอิหฺรอหมและตั้งเจตนา (เนียต) แบบเจาะจงว่าจะทำอุมเราะห์ เนียต ณ สถานที่พักขณะที่จะออกเดินทางสู่อุมเราะห์ ผู้ประกอบพิธีฮัจญ์ที่เดินทางมาจากนอกเขตเมืองเมกกะ มีกอตมากนักยี่ (สถานที่ตั้งเจตนา) หรืออุมเราะฮ์ คือ ซุลหุลัยฟะฮ์และอับยารอะลี สำหรับผู้ที่เดินทางมาจากเมืองมาดีนะฮ์

การเดินทางไปที่มัสยิดลิฟะฮ์และมีนา ทุกคนจะต้องเตรียมสัมภาระสำหรับใช้ส่วนตัว นำไปเฉพาะสิ่งที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อไปพักค้างคืนที่มัสยิดลิฟะฮ์และที่มีนา เกือบ 1 สัปดาห์ เริ่มจากวันที่ 9 - 13 ซุลหิจญะฮ์ ซึ่งจะต้องครองอิหฺรอหมจากมีกอตมะบ็ต มาค้างคืนที่มัสยิดลิฟะฮ์และที่มีนา เพื่อช่วงก่อนหิ นญฺมเราะฮ์ อัล-อะเกาะบะฮ์ ในวันนะหฺร์ (วันที่ 11- 13 ซุลหิจญะฮ์) โดยเรียงลำดับทั้งสามบ่อ บ่อที่ 1 คือ อัล-ญุมเราะฮ์ฮ อัล-อูลา บ่อที่ 2 อัล-ญุมเราะฮ์ฮ อัล-วสุฏอ และบ่อที่ 3 อัล-ญุมเราะฮ์ฮ อัล-อะเกาะบะฮ์ และกล่าวตักบิรและขออ้อในขณะขว้างก้อนหิน

ในเวลา 09.00 น. ของวันที่ 9 เดือนซุลหิจญะฮ์ ข้าพเจ้าและคณะนั่งรถบัสเพื่อเดินทางไปภูกุฟ ณ ทุ่งอะเราะพะฮ์ เวลา ภูกุฟเริ่มตั้งแต่ดวงอาทิตย์คล้อยบ่ายจนกระทั่งตกดิน คณะของข้าพเจ้าได้ประวิงเวลาไว้จนกว่าดวงอาทิตย์คล้อยและได้ละหมาด ซุฮรีและอัสน์โดยรวมเป็นญุมอ์ตักคิม(ละหมาดรวม)เรียบร้อยแล้ว จึงค่อยเดินทางเข้าสู่เขตอะเราะพะฮ์ พักแรม จำนวน 1 วัน 1 คืน ซึ่งทุกคนจะอ่านอัลกุรอาน ซิเกร ละหมาดและอ่านบทดุอาร์ต่างๆ เพื่อขอพรให้อัลลอฮ์ (ซบ.) ทรงยกโทษและทรงปลดปล่อยบาปของพระองค์จากไฟนรก และแท้จริงพระองค์จะทรงเข้าใกล้และทรงปิตินดีกับจำนวนผู้ประกอบพิธีฮัจญ์โดยทรงอวดกับบรรดามลาอิกะฮ์ และทรงกล่าวว่า สิ่งใดที่คนเหล่านี้ปรารถนา (แน่นอนข้าจะให้แก่พวกเขาทุกประการ) ด้วยสิ่งนี้ทุกคนก็มุ่งทำแต่ความดีเพื่อจะได้รับสิ่งตอบแทนจากอัลลอฮ์ (ซบ.) คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ตนเองปรารถนา เช่นเดียวกันกับคนอื่น ๆ

ภาพที่ 12 ช่วงเก็บก้อนหินและรอพักเพื่อไปมีนา ภาพช่วงกลางคืนก่อนไปมีนา

ภาพที่ 13 ที่พักที่มีนา และบริเวณรอบๆ

ภาพที่ 14 เดินทางสู่ทุ่งอารอเฟาะ

ภาพที่ 15 ที่พักที่ทุ่งอารอเฟาะ

สรุป

จากประสบการณ์จริงที่เขียนเพื่อเผยแพร่ให้ผู้ที่กำลังจะเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ในปีนี้หรือปีต่อไป ได้เตรียมความพร้อมในการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ให้สมบูรณ์ที่สุดหรือได้ฮัจญ์มับูรหรือฮัจญ์ที่อัลลอฮ์ทรงตอบรับ การที่จะปฏิบัติภารกิจให้สมบูรณ์ในช่วงที่อยู่เมืองมาดินะห์และเมืองเมกกะ ณ ประเทศซาอุดีอาระเบีย นั้น การดูแลสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะว่าการร่างกายไม่อำนวยทุกสิ่งทุกอย่างเราไม่สามารถปฏิบัติภารกิจตามวัตถุประสงค์ได้ การไปประกอบพิธีฮัจญ์ครั้งหนึ่งในชีวิตของตนเองและครอบครัวเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน ประมาณ 45-60 วัน การเดินทางจากประเทศไทยสู่ประเทศซาอุดีอาระเบียเป็นการเดินทางที่ประทับใจมีรูปลักษณ์และมีความสุขมาก ๆ ที่ได้เห็นบัยตุลลอฮ์อยู่ตรงหน้าและได้ละหมาดหน้าบัยตุลลอฮ์ตลอดเวลา ซึ่ง ณ ปัจจุบันนี้ก็จะเห็นภาพบัยตุลลอฮ์อยู่ตรงหน้าตลอดเวลาและตนเองเชื่อว่าคนอื่น ๆ ที่เคยไปเมกกะมาแล้วจะมีความรู้สึกเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นภาพที่ประทับใจและเป็นภาพที่ทรงจำมีรูปลักษณ์ ซึ่งข้าพเจ้าไม่สามารถบรรยายได้ทั้งหมด อยากให้ทุกคนที่อ่านบทความนี้ประทับใจด้วยตนเอง และในโอกาสนี้ขออวยพรขอให้อัลลอฮ์ (ซบ.) จงคุ้มครองให้ทุกคนประสบแต่ความสุข ความเจริญและโชคดี วางแผนชีวิตให้ดีๆ ความสำเร็จจะเป็นของท่าน และข้าพเจ้าขอขอบคุณอัลลอฮ์ (ซบ.) ที่ดลบันดาลใจให้ข้าพเจ้าได้เขียนบทความนี้ ขอขอบคุณอีกครั้ง